

Informe

Entitats sobre les entitats educatives 2015

www.elpanoramic.org

Un projecte promogut per:

Amb el suport de:

Autors/es: Josep Mañé i Hungria Panadero

Maig 2016

Índex

1. Presentació.....	4
2. Resum executiu.....	7
3. Les organitzacions educatives (formació i educació)	10
4. Les persones	15
Persones sòcies	15
Persones voluntàries	16
Persones remunerades.....	18
Òrgans de govern	19
5. Espais i equipaments.....	24
Coneixement de Torre Jussana	28
6. Els recursos econòmics	30
Fiscalitat	34
Banca ètica.....	34
7. Reptes de futur	37
8. Annexos	41
Entitats impulsores	Error! No s'ha definit l'adreça d'interès.
Fitxa tècnica	Error! No s'ha definit l'adreça d'interès.

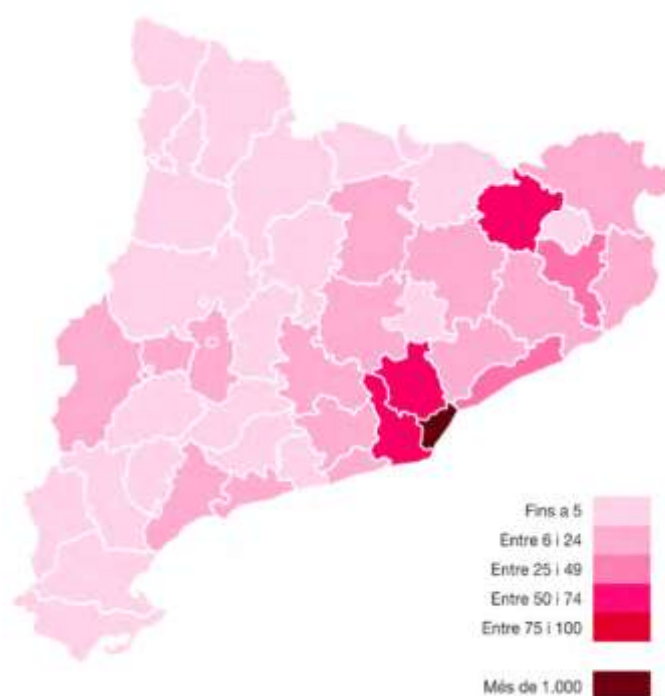
1. Presentació

El Panoràmic és un projecte que va néixer l'any 2014 amb l'objectiu ser una eina per a la millora i l'enfortiment del món associatiu. Es tracta d'una recerca impulsada pel Consell d'Associacions de Barcelona –CAB- i fruit de les reflexions recollides en el 2n Congrés de les Associacions de Barcelona que aporta informació sobre l'abast del teixit associatiu i posa de manifest la seva força, disposant de dades sobre la seva situació i evolució.

Després de l'èxit de la primera edició, des de les mateixes entitats de la ciutat es va expressar l'interès per estendre territorialment el Panoràmic a tot Catalunya i també a les diferents formes jurídiques que formen el món no lucratiu. En 2015 s'ha dut a terme l'extensió del Panoràmic sense que això impliqui la pèrdua dels valors que donen sentit a l'estudi com és el treball des de la proximitat i el coneixement mutu.

El resultat ha estat una participació de 1.856 entitats no lucratives de tot el territori que permet començar a dibuixar el mapa del món no lucratiu català i que s'anirà completant en les pròximes edicions. La grandària de la mostra permet realitzar informes complementaris per tal d'aprofundir en territoris i sectors concrets. En el present informe, el focus es centra en les entitats educatives.

Mapa 1: Mapa de participació en el Panoràmic 2015

Coneixement

La generació de dades contribueix a identificar temes de millora i posar llum sobre les percepcions. El coneixement ajuda a fer-se més forts

Visibilitat

Les xifres de dimensió i la informació sobre les activitats que es realitzen donen visibilitat davant la societat a un sector del qual sovint no hi ha dades

Reconeixement

La informació objectiva contribueix al reconeixement social de la feina que es realitza i els valors que es promouen en el camí cap a la transformació social

Incidència política

A partir de preguntes sobre el posicionament del sector es contribueix a la millora de les accions d'incidència política

Dimensió

Les entitats formen part de la vida del país però cal contextualitzar-les per tal de saber quin lloc ocupen a la societat

El Panoràmic treballa des del valor de sector tot innovant el procés de recerca. Els elements metodològics d'innovació són:

Col·laboració

Les entitats impulsores uneixen representativitat, experiència i capacitat d'execució. En el Panoràmic no hi ha una empresa consultora que fa un encàrrec.

Participació

Hi ha grups de treball per definir necessitats, el qüestionari s'elabora de forma participativa i es treballa en transparència.

Proximitat

El treball de camp s'estructura des d'entitats de l'entorn que es responsabilitzen d'aconseguir les respostes a la seva zona.

Open data

Les dades es comparteixen amb centres d'investigació, entitats de segon nivell, universitats, administracions, etc. perquè facin noves explotacions i reflexions.

Eficiència

Al segle XXI la tecnologia ha canviat la manera de fer investigació social i hem incorporat novetats com els qüestionaris electrònics i un aplicatiu personalitzat. Cada euro és aprofitat al màxim i a més millora l'optimització a cada edició anual.

Adequació

Les organitzacions de la societat civil són diverses en molts aspectes: activitat, forma d'organitzar-se, comunitat, destinataris, etc. El qüestionari compta amb més de 80 itineraris de resposta diferents.

Transversalitat

Des dels seus inicis el Panoràmic ha tingut un plantejament transversal amb la participació d'organitzacions de tots els àmbits, la qual cosa facilita la comparabilitat i el coneixement agregat.

2. Resum executiu

- El 4% de les entitats que han contestat el qüestionari del Panoràmic 2015 s'emmarquen en l'àmbit de la formació i l'educació. Si bé es tracta d'una proporció reduïda, sí que permet conèixer la realitat d'un sector associatiu que sovint presenta característiques que s'allunyen de les xifres que podem recollir en el conjunt d'entitats de l'estudi.
- El 83,6% de les entitats de formació i educació es troben a la comarca del Barcelonès, tot i que també comptem amb organitzacions d'altres comarques, com l'Alt Empordà i l'Alt Penedès.
- Una proporció important de les entitats formatives i educatives ha estat fundada al llarg de les últimes dècades, sent només l'11% les que foren constituïdes abans dels anys 80. Des del 2011 fins al moment de realitzar aquest estudi, s'han fundat un 20% de les entitats, la qual cosa apunta que es tracta d'un sector força dinàmic i en continu desenvolupament.
- Prop del 90% de les organitzacions de formació i educació ha adoptat la forma jurídica d'associació o federació d'associacions, mentre que un 8% s'ha constituït com a fundació i un 2% no compta, actualment, amb cap forma jurídica.
- El 17% de les associacions disposa del reconeixement d'utilitat pública, mentre que un 6% està treballant actualment per aconseguir-lo. El 36% de les associacions de formació i educació no compta amb aquest reconeixement ni està treballant per aconseguir-lo.
- Les associacions de mares i pares d'alumnes constitueixen el 63% del total d'entitats, mentre que les organitzacions de formació d'adults i les aules d'extensió universitària (el segon grup més gran) el 9,8% del total d'entitats. També és destacable que un 26,8% de les organitzacions s'agrupen en altres àmbits específics més minoritaris.

- Un 33% de les entitats de formació i educació compta amb entre 3 i 30 persones associades, mentre que un 29% en té entre 31 i 90, agrupant aquestes dues categories la major part de les organitzacions de l'àmbit que estem estudiant. Per la seva banda, un 40% de les organitzacions disposa de més de 90 persones associades.
- El 46% de les organitzacions del sector analitzat disposen de persones voluntàries, mentre que un 54% no compta amb aquest tipus de figura.
- Si es fa referència a les persones remunerades, es pot comprovar que un 41% de les entitats de formació i educació compta amb personal contractat. El 59% restant especifica que no disposa d'aquesta mena de vinculacions.
- Un 60% de les organitzacions comptà, al llarg de la darrera assemblea del 2014, amb una participació d'entre 11 i 50 associats i associades, xifra similar a la que es pot trobar a les dades globals del Panoràmic 2015.
- En el cas de les juntes directives, aquestes estan compostes per entre 3 i 7 membres en el 50% dels casos, mentre que un 30% d'entitats compten amb juntes formades per entre 8 i 10 integrants.
- Tant en el cas de les assemblees com en el de les juntes, s'observa que la xifra mitjana de participació segons sexe ens indica que el nombre de dones participants és superior al d'homes, una dada que contrasta amb les que podem recollir al conjunt del Panoràmic 2015.
- Fent referència a la situació de les seus de les entitats de formació i educació, el 50% de les organitzacions manifesta que no està satisfeta amb la situació actual de la seva seu (es tracta de la proporció de casos en els quals la situació actual i desitjada de la seu no coincideixen). La situació més desitjada és la cessió de l'espai d'un equipament (34,2%), mentre que la menys desitjada és tenir la seu a la casa d'un dels membres de l'entitat (0,1%).
- Un 50% de les entitats de formació i educació han fet ús d'espais públics oberts durant l'any 2014, mentre que un 34% no n'ha utilitzat. La freqüència d'ús és

força variable, si bé el nombre més elevat d'entitats utilitza aquests espais tres o quatre cops l'any (18%) o un o dos cops l'any (16%).

- El percentatge d'entitats que va fer ús dels equipaments públics durant el 2014 és del 58%. Un 40% declara no haver-ne utilitzat durant l'any.
- En relació a l'ús dels equipaments públics, es pot observar observar que un 58% de les entitats formatives i educatives n'utilitzaren al llarg del 2014, i un 40% declara no haver-ne fet ús durant aquest període. De nou, les freqüències d'ús més recurrents són “tres o quatre cops l'any” (18%) i “un o dos cops l'any” (16%).
- De les tres principals fonts de finançament, el 40% de les organitzacions compta amb finançament propi, un 31% disposa de finançament públic, mentre que un 24% es nodreix de recursos provinents del sector privat. Per altra banda, a més dels recursos econòmics, també es pot apreciar un 18% d'entitats que perceben aportacions en forma de béns i serveis.
- El 54% de les organitzacions compta amb l'exempció del pagament de l'IVA, mentre que un 26% no disposa d'aquest benefici fiscal.
- Un 6% especifica que fa ús de la banca ètica de manera exclusiva, mentre que un 10% la utilitza, però no exclusivament. La gran majoria de les organitzacions però, manifesta que no fa servir aquesta mena d'entitats bancàries.
- Pel que fa a la situació actual de les seus, el 81% de les entitats es mostra d'acord o molt d'acord davant l'afirmació “la nostra entitat valora molt positivament la seva participació en els espais de trobada i participació municipal”. L'afirmació que compta amb un major desacord és “la nostra entitat ha realitzat accions d'incidència política en el marc del procés d'eleccions municipals de maig de l'any passat”.
- L'ampliació de la base social és la principal prioritat actual per un 54% de les entitats, mentre que aquest tema també és el principal repte de futur per un 81% de les organitzacions.

3. Les organitzacions educatives (formació i educació)

De les 1.850 entitats que han participat en el Panoràmic 2015, 67 són de l'àmbit de la formació i l'educació, representant aquestes un 4% del total de les organitzacions. Si bé es tracta d'una proporció relativament reduïda, sí que permet fer una primera aproximació a la realitat d'aquestes entitats, sobretot pel que fa a les associacions de mares i pares d'alumnes, que constitueixen més del 60% de les organitzacions de formació i educació que han participat en aquesta edició del Panoràmic.

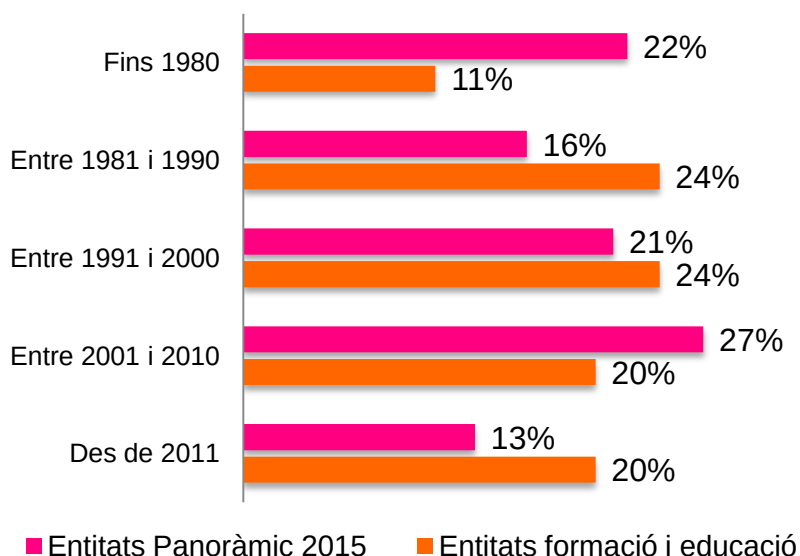
Majoritàriament, les organitzacions de l'àmbit analitzat són de la comarca del Barcelonès (84%). Tot i així, també trobem representació de l'Alt Penedès (13%) i de l'Alt Empordà (3%).

Taula 1 Entitats de formació i educació, segons comarca

Comarca	Nombre d'entitats	%	% vàlid	% acumulat
el Barcelonès	56	84%	84%	84%
l'Alt Empordà	2	3%	3%	87%
l'Alt Penedès	9	13%	13%	100%
Total	67	100%	100%	---

Les organitzacions de formació i educació són relativament joves, sobretot si es comparen amb el conjunt d'entitats del Panoràmic 2015. Concretament, més d'un 40% de les organitzacions de formació i educació han estat fundades entre el 2001 i el 2011, mentre que gairebé el 50% es constituí al llarg dels anys 80 i 90. Només un 11% d'aquestes entitats és anterior al 1980. En el cas de les dades generals del Panoràmic, el nombre d'organitzacions constituïdes abans dels anys 80 és del 22%, el doble que en el cas de les educatives. Per contra, des del 2011 fins a l'actualitat han estat fundades més d'un 20% de les entitats de formació i educació, xifra 7 punts superior que la del conjunt d'organitzacions del Panoràmic 2015.

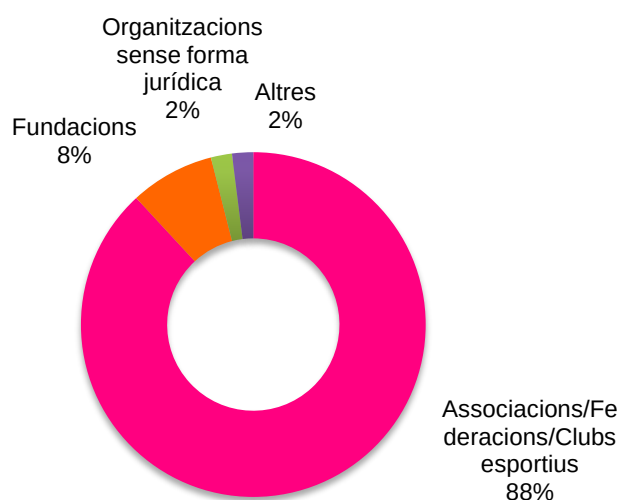
Gràfic 1 Any de constitució de les entitats (comparativa total entitats Panoràmic – entitats de formació i educació)

Gairebé el 90% de les entitats de formació i educació han adoptat la forma jurídica d'associació o federació d'associacions. Les fundacions, per la seva banda, representen el 8% de les entitats d'aquest sector, mentre que també s'hi poden trobar grups sense forma jurídica, tot i que aquests únicament constitueixen el 2%.

Al conjunt del Panoràmic s'observa una distribució similar de les entitats segons la seva forma jurídica, destacant que la pràctica totalitat de les entitats assumeixen la forma d'associació, federació (o club esportiu).

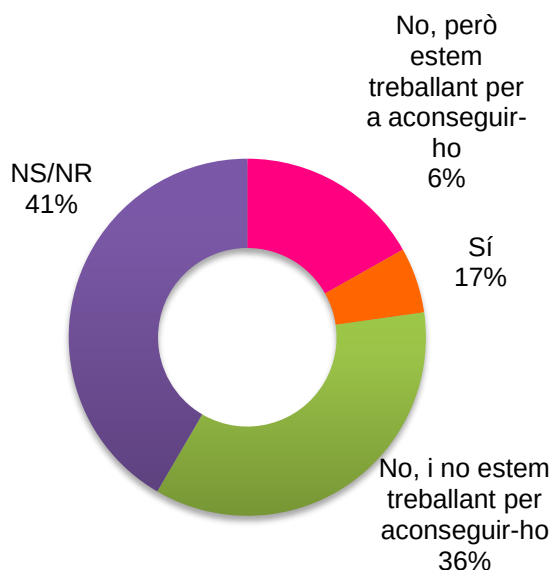
Gràfic 2 Entitats de formació i educació, segons forma jurídica

Si es fa referència al reconeixement d'utilitat pública de les associacions formatives i educatives, cal dir que un 17% d'aquestes compta amb aquest reconeixement, mentre que un 6% manifesta que actualment no disposa de la utilitat pública, però està treballant per aconseguir-la. La proporció més gran d'entitats però, no compta amb el reconeixement d'utilitat pública ni està treballant per aconseguir-lo (36%). També és destacable que més del 40% de les associacions de formació i educació han optat per l'opció NS/NR davant d'aquesta pregunta.

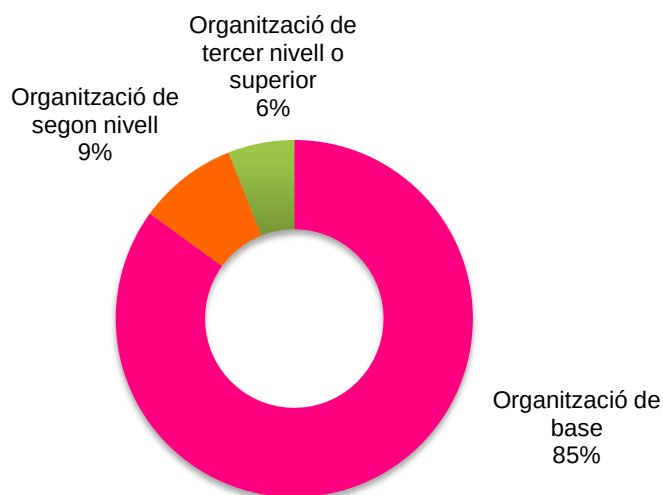
Existeix cert contrast entre aquestes xifres i les recollides en el conjunt del Panoràmic. En termes generals, un 22% de les entitats compten amb el reconeixement d'utilitat pública, i un 13% més està treballant per aconseguir-lo. Es tracta doncs, de dades sensiblement superiors que les de les entitats de formació i educació.

Gràfic 3 Associacions de formació i educació. Utilitat Pública

La divisió segons el nivell de l'organització mostra que el 85% de les entitats d'aquest àmbit són entitats de base, mentre que un 9% són de 2n nivell. Les organitzacions de 3r nivell o superior constitueixen el 6% de les que configuren aquest estudi.

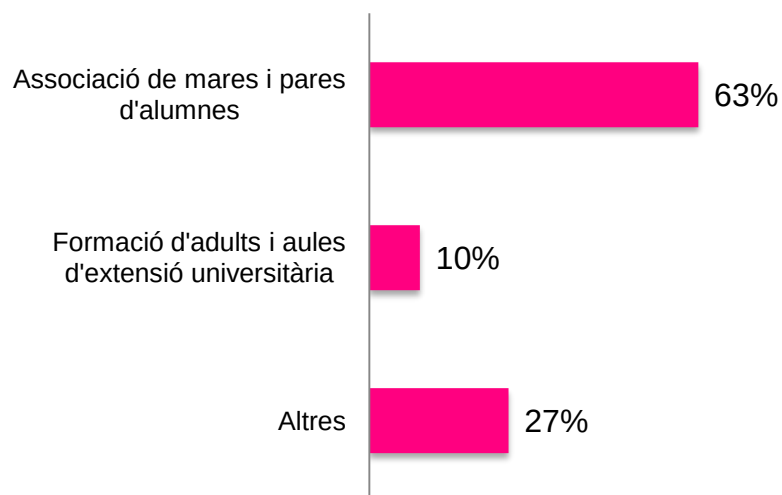
Gràfic 4 Entitats de formació i educació. Nivell de l'organització (base, 2n nivell o superior)

La major part de les entitats de formació i educació s'agrupen en el sector de les associacions de mares i pares d'alumnes, representant un 63% del total. De les

restants, gairebé un 10% són organitzacions de formació d'adults i aules d'extensió universitària, mentre que el 27% s'engloba en altres sectors.

Gràfic 5 Entitats de formació i educació, segons àmbit d'actuació prioritari (detall)

4. Les persones

Les associacions compten amb persones associades, voluntàries, col·laboradores, destinatàries de les activitats, etc. En conjunt, tots aquests grups es poden definir com a ciutadania activa que s'implica, a través d'associacions o de grups informals, per aconseguir uns objectius comuns.

En aquest apartat s'exposaran algunes dades sobre les persones que formen part de les entitats de formació i educació o hi mantenen alguna mena de vincle. Comprendre la relació entre l'organització i les persones que en formen part és imprescindible a l'hora de realitzar una anàlisi acurada de la realitat associativa del nostre país. També resulta important per poder detectar les mancances i necessitats de les organitzacions no lucratives en aquest àmbit.

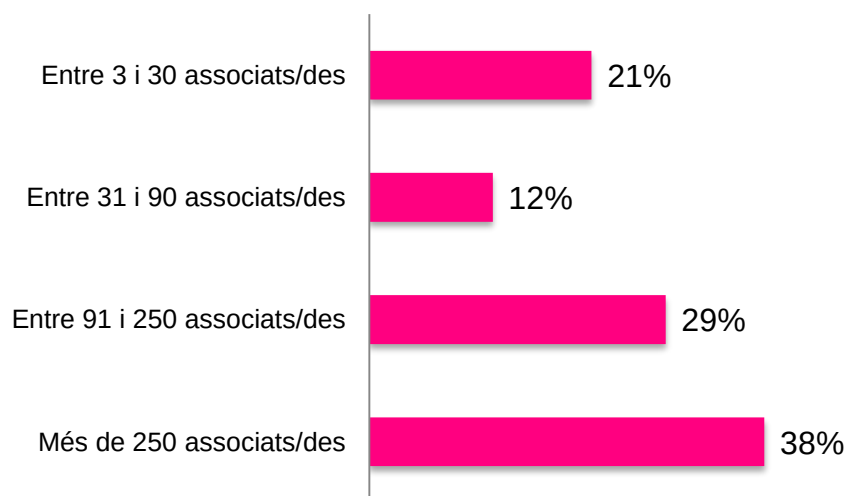
L'estudi es centrarà entorn de les dades referents a les persones sòcies, voluntàries i remunerades de les organitzacions formatives i educatives. Per altra banda, també s'analitzarà la participació en les assemblees de socis de les entitats, així com a les juntes directives.

Persones sòcies

Les persones associades donen sentit al propi model organitzatiu i són l'element indispensable de la vida associativa. El Panoràmic aporta informació sobre aquest col·lectiu. Una de les primeres dades que s'analitzen és la grandària de les associacions en funció de les persones associades que en formen part. Els associats i associades són un primer indicador del volum de persones que es troben vinculades a una entitat.

S'han establert 4 grups per analitzar el nombre de persones sòcies de les entitats: d'entre 3 i 30 persones associades, d'entre 31 i 90, d'entre 91 i 250 i de més de 250 (aquests grups s'han establert fent un arrodoniment a partir dels quartils). En el cas de les organitzacions educatives, s'observa que un 33% manifesta tenir entre 3 i 30 persones associades, mentre que un 29% en té entre 31 i 90. També és destacable que gairebé el 40% de les entitats d'aquest sector compten amb més de 90 persones associades.

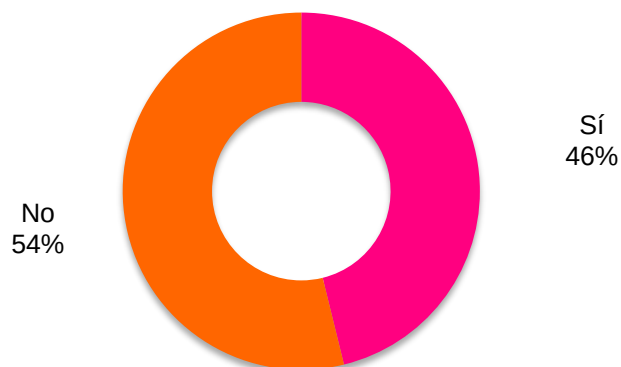
Gràfic 6 Persones associades a les entitats de formació i educació

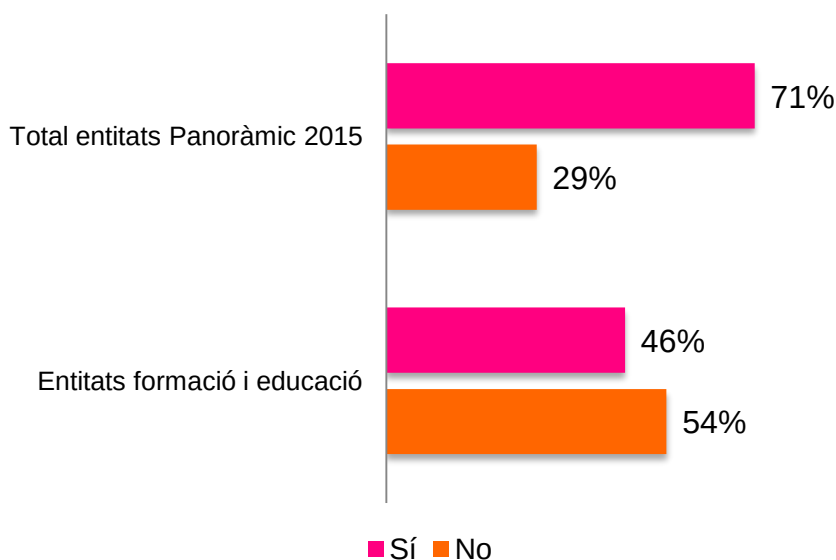
Persones voluntàries

Un 46% de les entitats de formació i educació té el suport de persones voluntàries, mentre que el 54% restant afirma no disposar d'aquest tipus de vinculació. Es pot afirmar doncs, que si bé una proporció important de les organitzacions compta amb voluntaris, la majoria no en té, fet que contrasta amb les dades del conjunt del Panoràmic, on més d'un 70% disposa de voluntariat.

Gràfic 7 Entitats de formació i educació que compten amb persones voluntàries

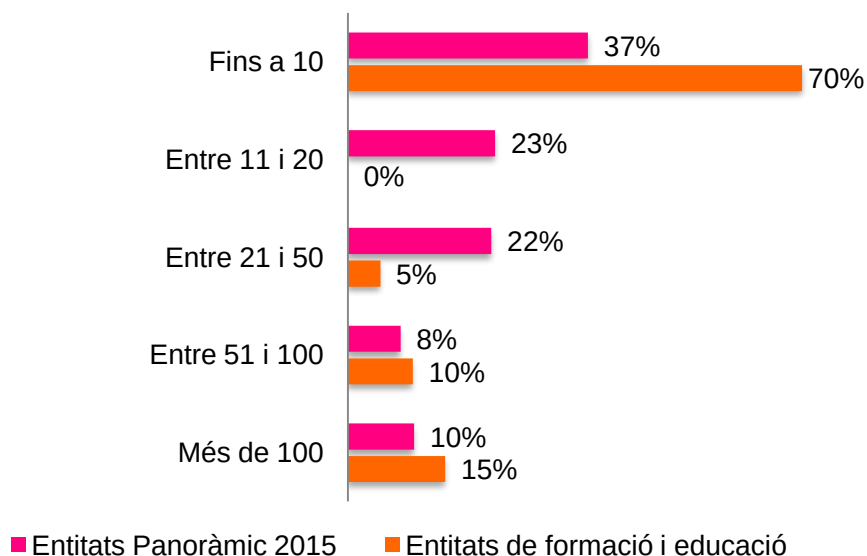
Gràfic 8 Entitats que compten amb persones voluntàries (Entitats Panoràmic – Entitats formació i educació)

De les entitats de formació i educació que compten amb persones voluntàries, un 70% afirma tenir 10 o menys voluntaris i voluntàries. Per contra, també és destacable que un 15% d'aquestes organitzacions té més de 100 persones voluntàries, una xifra que és cinc punts superior a la del conjunt del Panoràmic, on únicament un 10% de les entitats amb persones voluntàries afirmen tenir-ne més de 100.

Tenint en compte aquestes dades, resulta evident que el pes del voluntariat entre les entitats de formació i educació és notablement inferior que en el global de les entitats. A més, també és important assenyalar que la proporció d'entitats amb 10 o menys voluntaris i voluntàries és, en el cas de les organitzacions educatives, més de 40 punts superior que la del conjunt d'entitats que han respost el qüestionari. Així doncs, en el cas de les dades generals, un 45% compten amb entre 11 i 50 persones voluntàries, mentre que en el cas de les de formació i educació, aquesta franja únicament engloba un 5% de les organitzacions.

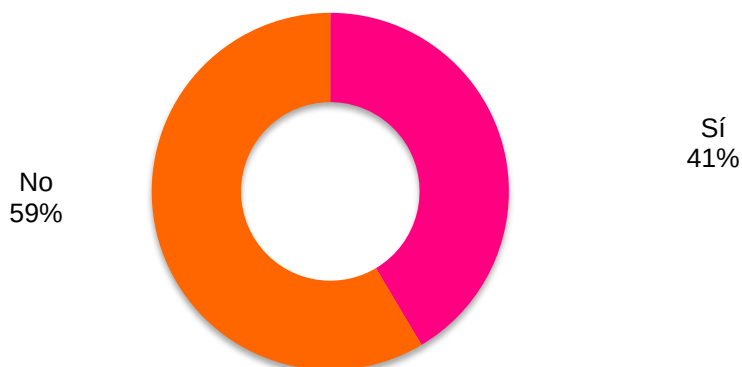
Gràfic 9 Entitats de formació i educació. Persones voluntàries

Persones remunerades

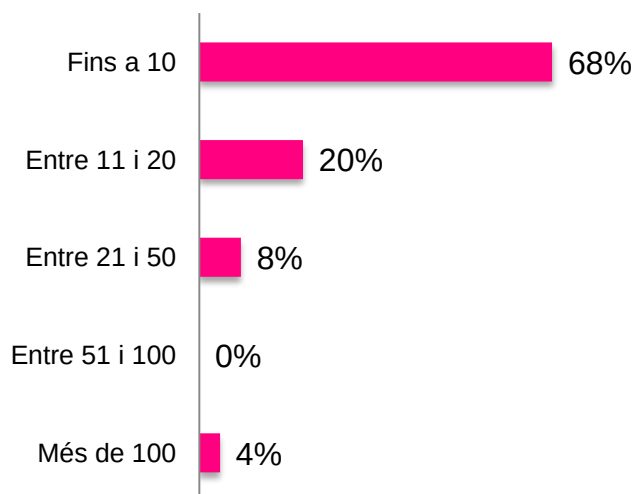
El personal remunerat és una altra de les principals formes de vinculació de les persones amb les entitats. En el cas de les organitzacions de formació i educació, un 41% afirma comptar amb persones remunerades, mentre que el 59% restant no disposa de personal contractat. Si bé en el cas de les persones voluntàries s'observava una important diferència amb les dades del conjunt del Panoràmic, en aquest cas la proporció de persones remunerades és força similar (en el global de l'estudi, un 46% compta amb persones remunerades).

Gràfic 10 Entitats de formació i educació que compten amb personal remunerat

La gran majoria de les organitzacions amb personal remunerat compta amb 10 o menys persones contractades (68%), mentre que un 20% de les restants afirma tenir entre 11 i 20 persones contractades. En aquest cas també es pot parlar de proporcions similars a les del conjunt del Panoràmic, on el 72% compta amb 10 o menys persones remunerades.

Gràfic 11 Persones remunerades de les entitats de formació i educació

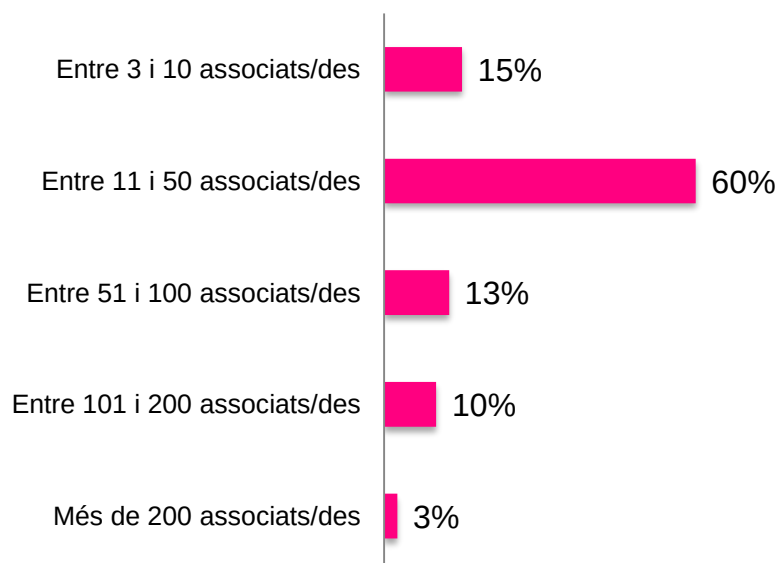
Òrgans de govern

La participació en els òrgans de presa de decisions esdevé un indicador important a l'hora de determinar, no només el nombre de persones implicades a l'organització, sinó també el nivell de participació d'aquestes a l'hora de definir el funcionament i les pautes d'actuació de l'entitat.

Pel que fa a les entitats de formació i educació, un 60% comptà amb una participació d'entre 11 i 50 persones al llarg de l'última assemblea de 2014, mentre que la resta de categories no compta amb una proporció d'entitats superior al 15%, com s'aprecia a la següent taula. A les dades recollides al Panoràmic, les organitzacions que compten amb entre 3 i 10 participants representen una proporció lleugerament major, que arriba al 20% de les entitats.

A les entitats de formació i educació, la mitjana de dones participants per assemblea és de 28 (28,37) persones, mentre que la d'homes és de 13 (12,59). De nou, es pot observar una important diferència amb les xifres del conjunt del Panoràmic, on la mitjana de dones participants és de 23 (23,02) i la d'homes 22 (21,7).

Gràfic 12 Entitats de formació i educació. Nombre de persones participants a la darrera assemblea de 2014

Tenint en compte el nombre de persones participants a l'assemblea de l'entitat segons els diversos àmbits d'actuació, cal destacar que existeixen diferències substancials. Per una banda, a les associacions de mares i pares d'alumnes, la majoria d'aquestes entitats compten amb una participació d'entre 11 i 50 persones associades, xifres que s'incrementen en el cas de les organitzacions de formació d'adults i aules d'extensió universitària, on el 50% de les que han respost afirmen haver comptat amb una participació d'entre 51 i 100 persones associades, mentre que el 50% restant indica haver comptat amb entre 101 i 200 persones.

Taula 4 Nombre de persones participants a la darrera assemblea de 2014, segons àmbit d'actuació (detall)

	Entre 3 i 10 associats/des	Entre 11 i 50 associats/des	Entre 51 i 100 associats/des	Entre 101 i 200 associats/des	Més de 200 associats/des
Associacions de mares i pares d'alumnes	11%	72%	11%	6%	0%
Formació d'adults i aules d'extensió universitària	0%	0%	50%	50%	0%
Altres	33%	67%	0%	0%	0%

Pel que fa a les organitzacions de 2n nivell, que en el cas de les formatives i educatives representen un 9%, la major part de les seves assemblees comptaren amb la participació de fins a 10 organitzacions de base (33%) o entre 11 i 30 entitats (33%). També és destacable que un 17% comptà amb la participació d'entre 90 i 200 organitzacions durant la seva última assemblea del 2014.

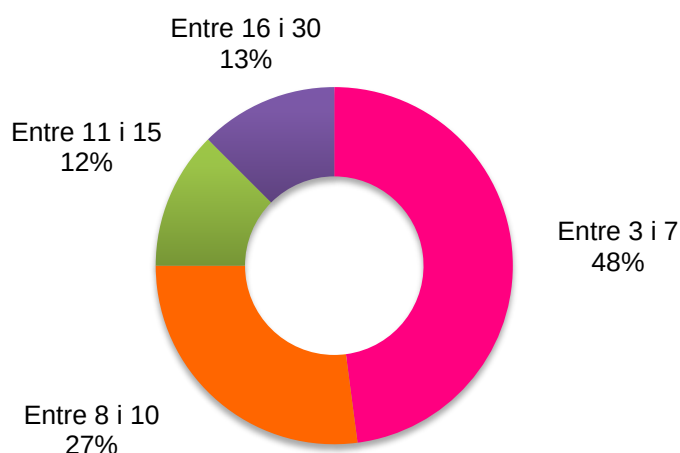
Taula 5 Entitats de formació i educació. Nombre d'organitzacions de base participants a la última assemblea de les organitzacions de 2n nivell del 2014

Entitats participants	Nombre d'org. de 2n nivell	%	% vàlid	% acumulat
Fins a 10	2	3%	33%	33%
Entre 11 i 30	2	3%	33%	67%
Entre 31 i 90	1	1,5%	17%	84%
Entre 90 i 200	1	1,5%	17%	100%
Total	6	9%	100%	---
Perduts	61	91%	---	---
Total	67	100%	---	---

Fent referència a la Junta Directiva, cal dir que gairebé el 50% de les entitats de formació i educació compten amb entre 3 i 7 membres, mentre que el 30% disposa de juntes formades entre 8 i 10 membres.

La presència de dones i homes a la junta també és desigual. La mitjana de dones membres és de 6 (5,6) mentre que la d'homes és de 3 (3,04), xifres també força disperses de les recollides en el global d'entitats, on les juntes estan compostes per una mitjana de 4 (3,8) dones i 4 (4,3) homes.

Gràfic 13 Entitats de formació i educació. Nombre de membres de la Junta Directiva

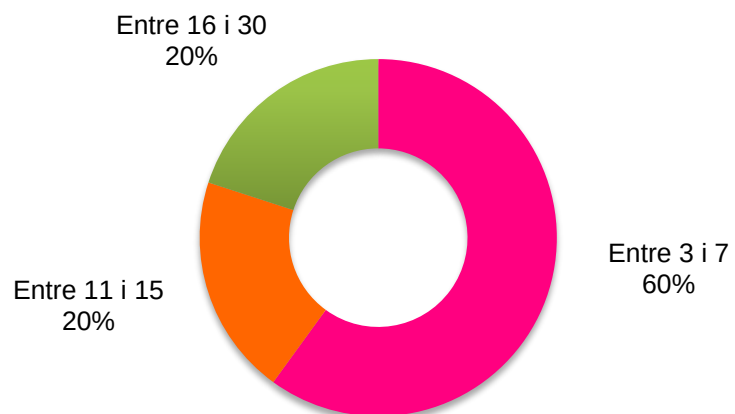

S'observa doncs, que les entitats de formació i educació presenten una distribució d'homes i dones, tant a la junta com a l'assemblea, oposada a la del conjunt d'entitats del Panoràmic, on la participació de les dones és lleugerament superior a la dels homes a l'assemblea, i lleugerament inferior a la junta. Les entitats de formació i educació mostren un clar predomini del nombre de dones, tant a les assemblees com a les juntes.

Per la seva banda, les fundacions englobades en l'àmbit de formació i educació, que constitueixen un 8% del total de les entitats, compten majoritàriament amb entre 3 i 7 membres del patronat (60%), mentre que el 40% restant es troben distribuïdes entre les que compten amb patronats formats per entre 11 i 15 persones (20%) i entre 16 i 30 persones (20%).

En aquest cas, la mitjana de dones membres dels patronats és de 5 (5,3) i la d'homes és de 6 (6,1), xifra que divergeix de les que trobem en el cas de la resta d'entitats de formació i educació.

Gràfic 14 Fundacions de formació i educació. Nombre de membres del patronat

5. Espais i equipaments

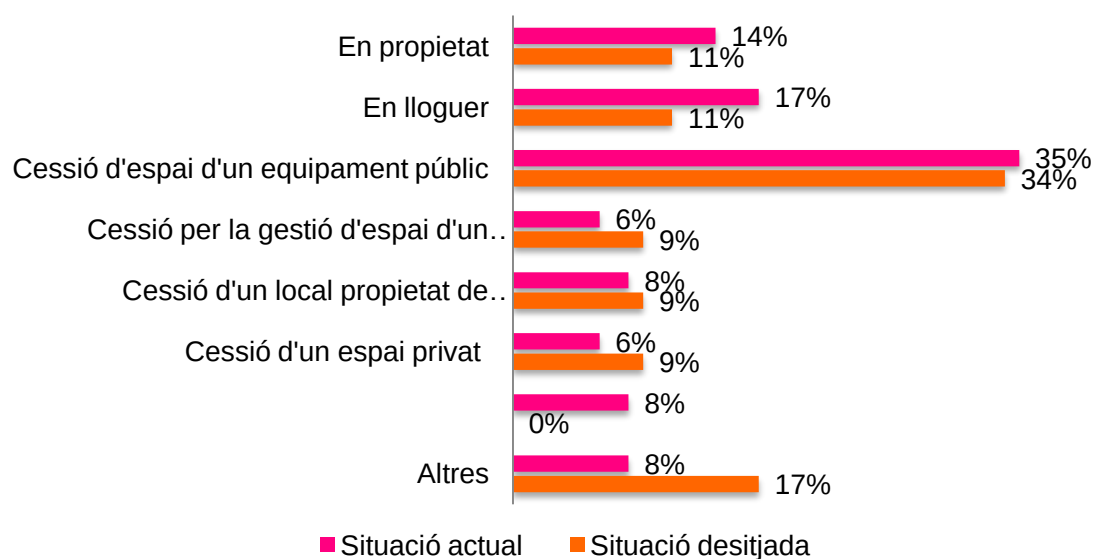
Un altre dels aspectes importants a l'hora d'entendre la realitat associativa, així com les necessitats específiques de l'àmbit analitzat, és la relació entre les organitzacions i els espais i equipaments. Els espais i equipaments són un dels recursos fonamentals de la vida associativa donat que, en molts casos, són necessaris per al desenvolupament d'activitats. Són també espais de visibilitat i de relació.

En aquest apartat, es farà referència a les principals dades que s'han pogut recollir en relació a la situació actual i desitjada de la seu de les entitats de formació i educació, així com a l'ús d'espais i equipaments públics i al coneixement i valoració dels serveis que s'ofereixen des de Torre Jussana, aquesta última qüestió encarada només a les entitats de la ciutat de Barcelona.

Al següent gràfic es pot apreciar una comparativa entre la situació actual i la situació desitjada de les seus de les entitats. Possiblement, on es pot observar una diferència més important és en els casos on la seu és el "domicili particular d'una persona membre", situació actual d'un 8% de les entitats de formació i educació, però desitjada únicament per un 0,1% de les organitzacions.

Per la seva banda, un 17% de les entitats compta amb una seu de lloguer, mentre que aquesta és una situació desitjada per un 11% de les organitzacions. Un 13% compta amb seu en règim de propietat, situació desitjada tan sols per un 11% de les entitats. En termes globals, la situació més desitjada és la "cessió d'espai d'un equipament" (34%), que també és la situació actual d'un 35%.

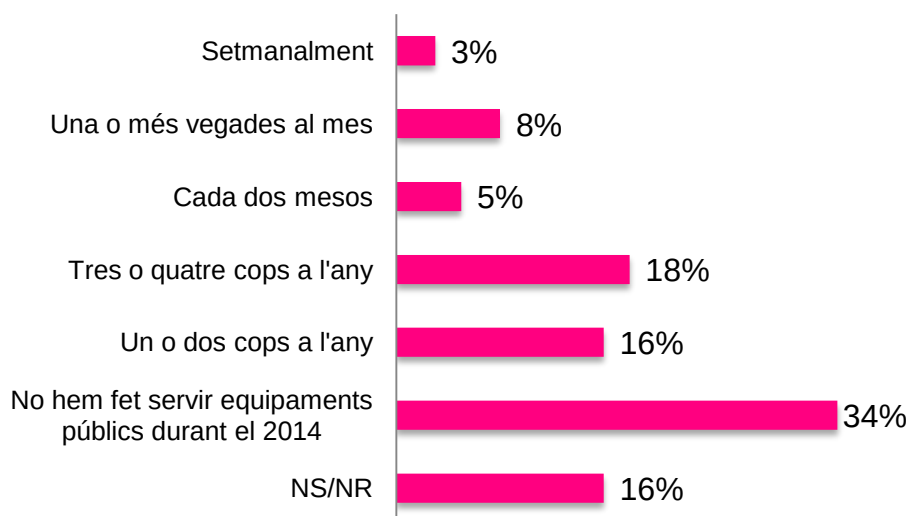
Gràfic 15 Situació actual i desitjada de les seus de les entitats de formació i educació

Si es fa referència a l'ús d'espais públics oberts per part de les entitats de formació i educació, en primer lloc cal destacar que un 50% d'aquestes han declarat que n'han fet ús durant l'any 2014, mentre que un 34% declara no haver-ne fet ús. Es tracta d'una xifra menor que la que s'observa en el conjunt d'entitats del Panoràmic, on el 79% han fet ús dels espais públics oberts.

Entre aquest 50% d'entitats de formació i educació, la freqüència d'ús dels espais oberts és força variada, si bé la major proporció es concentra en les categories "tres o quatre cops l'any" (18%) i "un o dos cops l'any" (16%). Mentre que únicament un 3% n'han fet ús de manera setmanal.

Gràfic 16 Entitats de formació i educació. Freqüència d'ús d'espais públics

Les finalitats de l'ús dels espais públics també són força variades. Un 16% de les entitats utilitza aquests espais per a realitzar activitats culturals, de lleure i esportives, mentre que un 10% també hi realitzen actes reivindicatius i d'incidència política. Altres activitats que es realitzen a l'espai públic poden ser els “festivals, espectacles, concerts i actuacions” (8%), els “punts de trobada i reunió” (8%) o la realització de “fires i mercats” (5%).

Taula 6 Entitats de formació i educació. Finalitat d'ús dels espais públics oberts (resposta múltiple)

	Nombre d'entitats	%	Perduts
Activitats culturals, de lleure i esportives	11	16%	56
Participació en festes majors i actes festius	0	0%	67
Accions de sensibilització i visibilitat	0	0%	67
Festivals, espectacles, concerts i actuacions	5	7,5%	62
Punt de trobada i reunió	5	7,5%	62
Fires i mercats solidaris	3	4,5%	64
Actes reivindicatius i d'incidència política	7	10%	60
NS/NR	5	7,5%	62
Altres	1	1,5%	66

El 42% de les entitats de formació i educació afirma haver demanat els permisos a l'Ajuntament per ocupar l'esplai públic, mentre que un 50% indica no haver-ho fet.

Centrant l'atenció en l'ús dels equipaments públics, cal destacar que un 58% de les entitats formatives i educatives en va fer ús al llarg del 2014, i un 40% declara no haver-ne utilitzat durant aquest període. Es tracta, per tant, d'una xifra superior a la d'organitzacions que utilitzaren espais públics oberts, fet que contrasta amb les dades del conjunt d'entitats del Panoràmic, on el percentatge d'organitzacions que han fet ús dels equipaments públics (69%) és sensiblement menor que el d'ús dels espais públics oberts (79%).

Pel que fa a les freqüències d'ús, en el cas de les entitats de formació i educació les proporcions més grans s'observen en les categories “tres o quatre cops a l'any” (18%) i “un o dos cops a l'any” (16%). També cal dir que, en aquest cas, un 16% de les organitzacions utilitzen equipaments públics amb una freqüència setmanal.

Taula 7 Entitats de formació i educació. Freqüència d'ús d'equipaments públics

Freqüència d'ús	Nombre d'entitats	%	% vàlid	% acumulat
Setmanalment	6	9%	16%	16%
Una o més vegades al mes	3	4%	8%	24%
Cada dos mesos	0	0%	0%	0%
Tres o quatre cops a l'any	7	10%	18%	42%
Un o dos cops a l'any	6	9%	16%	57%
No hem fet servir equipaments públics durant el 2014	15	22%	39%	97%
NS/NR	1	1,5%	3%	100%
Total	38	57%	100%	---
Perduts	29	43%	---	---
Total	67	100%	---	---

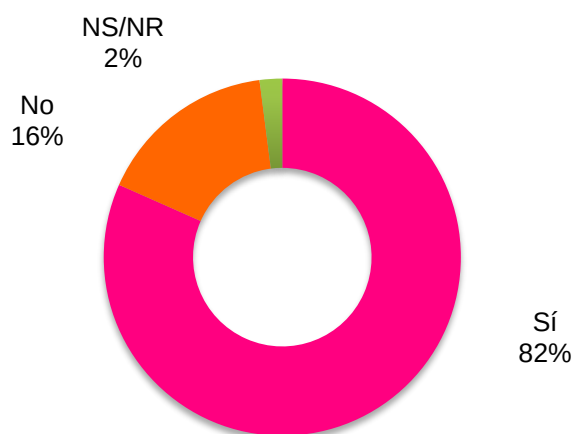
Les finalitats d'ús dels equipaments públics també són diverses. Si bé al formular-se com a pregunta oberta resulta més complicada de categoritzar i analitzar, sí que s'observen diverses aportacions que destaquen l'ús dels equipaments per a realitzar-hi activitats lúdiques i festives, moltes d'elles encarades a un públic infantil. També cal destacar l'ús per a dur-hi a terme tallers i conferències sobre temàtiques diverses. Per altra banda, els equipaments públics són emprats també per a desenvolupar-hi activitats internes de les organitzacions, com poden ser assemblees, reunions o formacions.

Coneixement de Torre Jussana

Si es fa referència a la pregunta sobre el coneixement de Torre Jussana (coneixes Torre Jussana?), cal destacar que entre les entitats de formació i educació de la ciutat de Barcelona, un 82% afirma conèixer la seva existència, mentre que un 16% no en tenia coneixement. En aquest cas, únicament un 2% ha optat per marcar l'opció NS/NR.

Cal dir que les organitzacions de formació i educació compten amb una proporció més elevada de coneixement d'aquest equipament, si es fa la comparació amb les dades globals del Panoràmic, on és un 77% el percentatge que afirma conèixer Torre Jussana.

Gràfic 17 Entitats de formació i educació. Coneixement de Torre Jussana (coneixes Torre Jussana?) (Només per entitats de la ciutat de Barcelona)

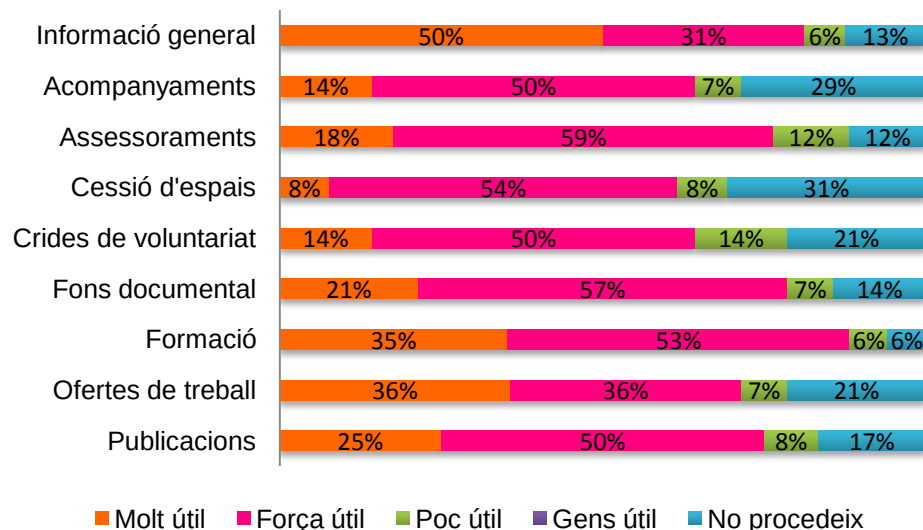

En termes generals, existeix una valoració positiva dels serveis que s'ofereixen des de Torre Jussana. Entre les organitzacions de formació i educació, són especialment ben valorats els serveis de formació (un 88% de les entitats el valoren com a "força útil" o "molt útil") i d'informació general (on aquestes categories sumen un 81%).

Altres serveis, com el d'assessorament o el de publicacions també aglutinen més del 75% de les entitats en les categories "força útil" i "molt útil".

Per contra, les crides al voluntariat és el servei que engloba una major proporció a la categoria “poc útil” (14%), seguit de l’assessorament (12%) que curiosament, també és un dels serveis que compta amb més valoracions positives.

Gràfic 18 Entitats de formació i educació. Valoració dels serveis de Torre Jussana (Només per entitats de la ciutat de Barcelona)

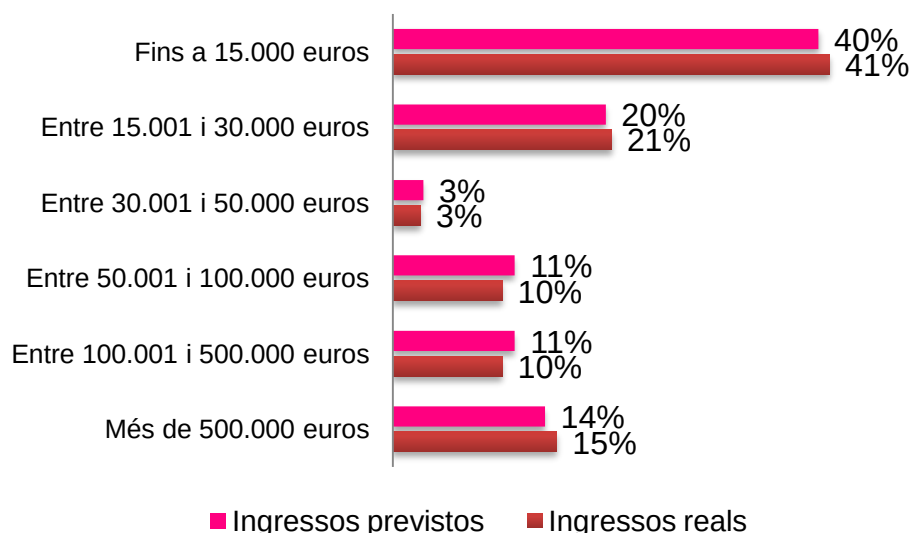

6. Els recursos econòmics

L'anàlisi dels recursos econòmics de les entitats facilita la comprensió d'algunes de les seves potencialitats i limitacions. Esdevé, per tant, un àmbit essencial per acostar-nos a la realitat del moviment associatiu i poder-ne detectar algunes de les principals necessitats. Al llarg d'aquest apartat s'analitzarà la informació relacionada amb els ingressos i despeses, tant previstes com reals, de l'exercici 2014. També es farà referència a les diverses fonts de finançament de les organitzacions formatives i educatives, així com la seva situació envers el pagament de l'IVA i la seva relació respecte a la banca ètica.

Com mostra el gràfic següent, els ingressos previstos per les entitats de formació i educació s'ajusten força als ingressos reals que registraren en tancar l'exercici del 2014. El 40% de les organitzacions havien previst uns ingressos no superiors als 15.000€. En tancar l'any, el 41% de les organitzacions havia registrat uns ingressos englobats en aquesta categoria. La resta de categories també compten amb escassa diferència entre els ingressos previstos i els reals.

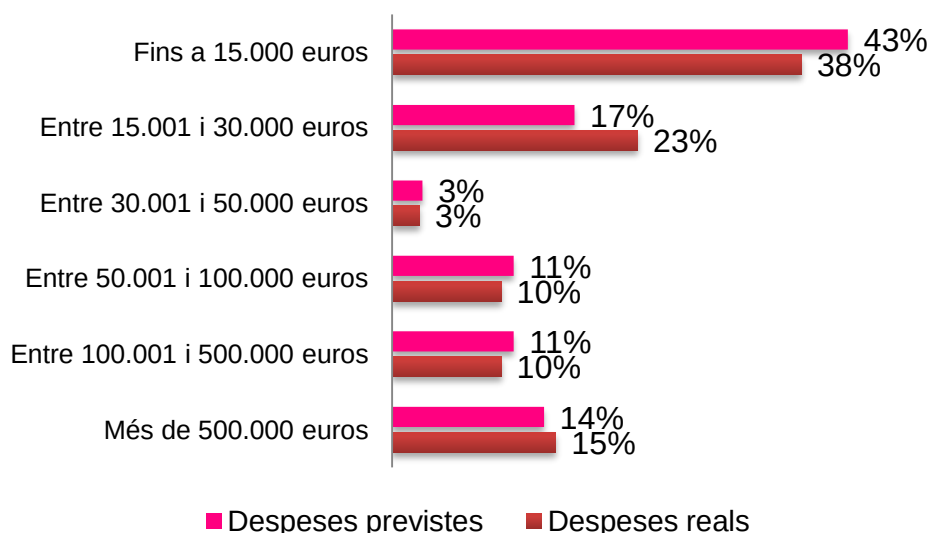
Gràfic 19 Entitats de formació i educació. Ingressos previstos i ingressos reals (exercici 2014)

Les despeses previstes i reals, per la seva banda, compten amb un major grau de diferència. Si bé la major proporció d'entitats disposaren d'unes despeses de fins a 15.000€, tant previstes (42%) com reals (39%), sí que s'aprecia aquest desajust, més important que en el cas dels ingressos.

Possiblement, a la categoria on s'hi pot trobar una major diferència és a la d'“entre 15.001€ i 30.000€”, ja que, si bé un 17% comptava amb unes despeses previstes dins d'aquesta franja, al final de l'exercici fou el 23% de les entitats les que tingueren despeses englobades en aquesta categoria.

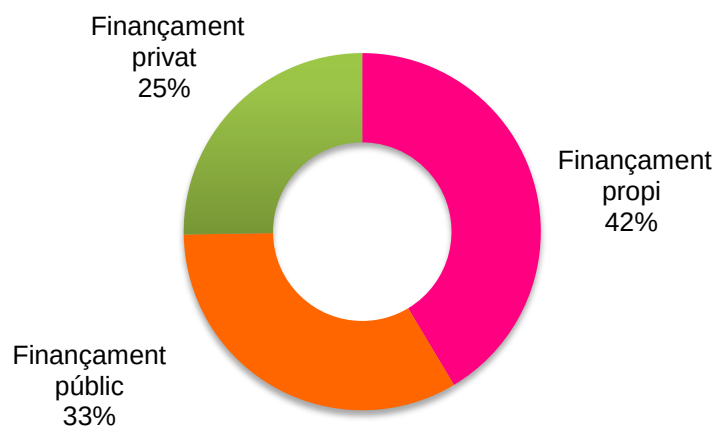
Gràfic 20 Entitats de formació i educació. Despeses previstes i despeses reals (exercici 2014)

Les vies de finançament, a banda d'indicar quines són les principals fonts de recursos de les entitats, també poden proporcionar informació útil sobre les relacions que s'estableixen entre les organitzacions i altres institucions, detectant d'on provenen els suports econòmics i analitzant possibles relacions de dependència.

Com es pot veure a la taula següent, gairebé el 40% de les entitats de formació i educació compta amb recursos propis. Un 31% també compta amb finançament de caràcter públic, i un 24% es dota de finançament d'origen privat.

Gràfic 21 Entitats de formació i educació, segons fonts de finançament i mitjana d'ingressos

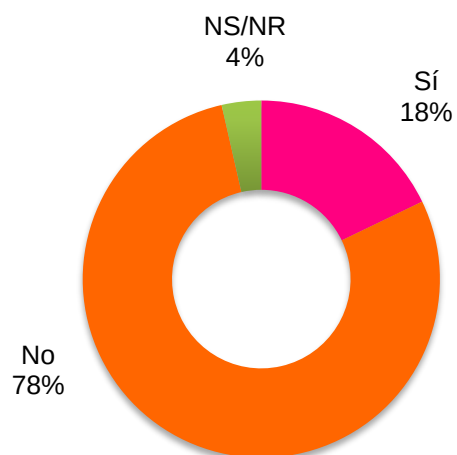

Detallant aquestes fonts de recursos, es pot veure que en el si dels fons propis, el pagament de quotes per part de les persones associades és una de les principals vies de finançament de les entitats de formació i educació. També es pot destacar la prestació de serveis i el finançament que prové de la realització d'actes puntuals.

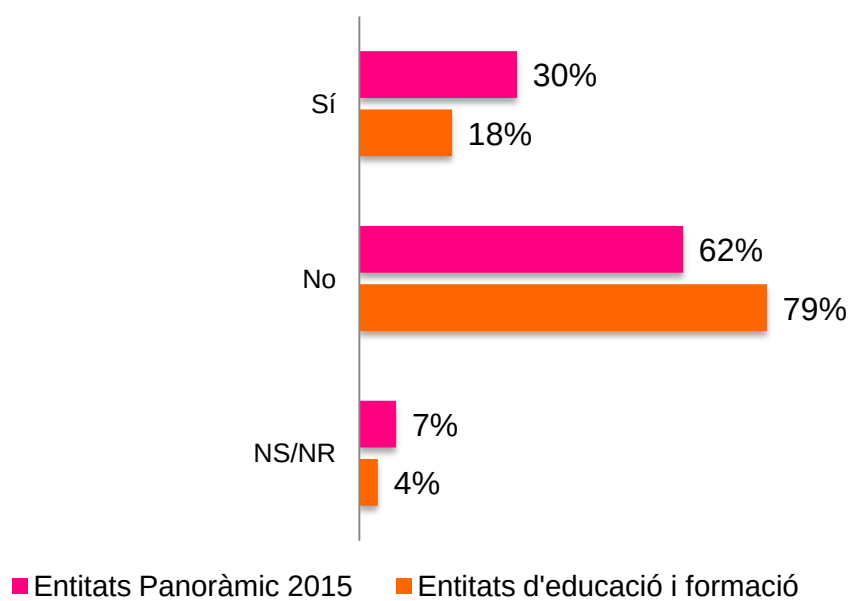
En el cas dels recursos d'origen públic, la Generalitat de Catalunya és l'administració que més recursos atorga a les organitzacions no lucratives, seguida pels ajuntaments. El finançament privat, en l'àmbit de l'educació i la formació, sorgeix fonamentalment de les fundacions. Tot i això, també cal destacar-ne altres fonts, com la de les donacions individuals.

Deixant de banda els recursos estrictament monetaris, algunes entitats també compten amb aportacions en forma de béns i serveis. El 18% de les entitats de formació i educació manifesten que disposen d'aportacions en espècies, mentre que un 79% no gaudeix d'aquests recursos. El 4% restant ha marcat l'opció NS/NR. Si es fa referència a les xifres globals, s'observa que de totes les associacions del Panoràmic 2015, un 30% compta amb aportacions en forma de béns i serveis, una proporció que representa gairebé el doble que la que es troba entre les organitzacions educatives.

Gràfic 22 Entitats de formació i educació que reben aportacions en espècies

Gràfic 23 Entitats que reben aportacions en espècies. Comparativa

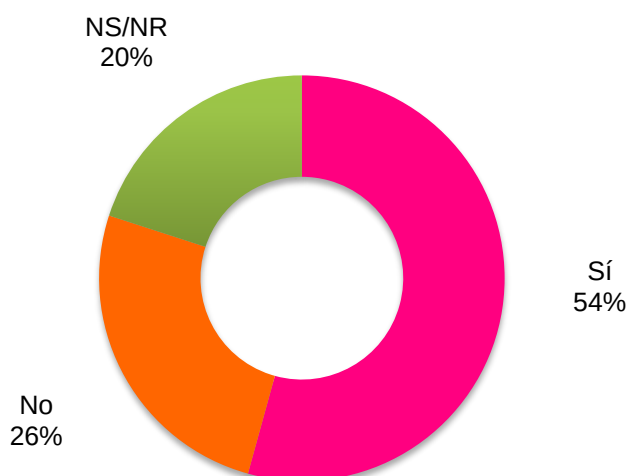

Fiscalitat

Més de la meitat de les entitats de formació i educació es troben exemptes del pagament de l'IVA, sent el 26% la proporció que no compta amb aquesta exempció. També és rellevant assenyalar que un 20% de les organitzacions no sap o no contesta aquesta qüestió.

Per altra banda, és destacable que cap entitat ha manifestat que estigui treballant per modificar la seva situació respecte a l'IVA, mentre que una quarta part de les organitzacions ha optat per l'opció NS/NR davant d'aquesta pregunta.

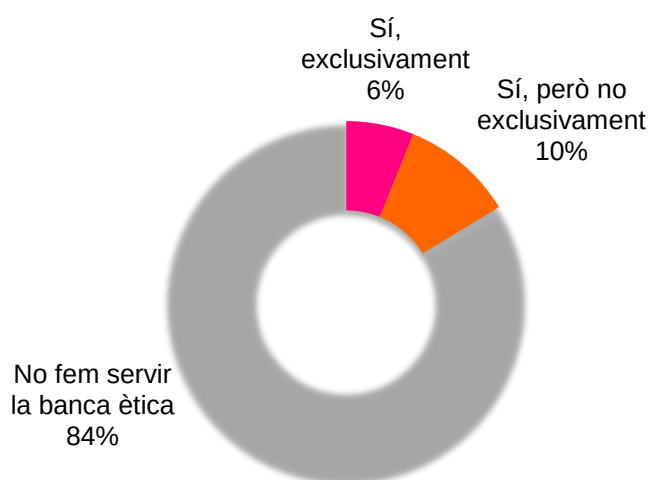
Gràfic 24 Entitats de formació i educació que es troben exemptes d'IVA

Banca ètica

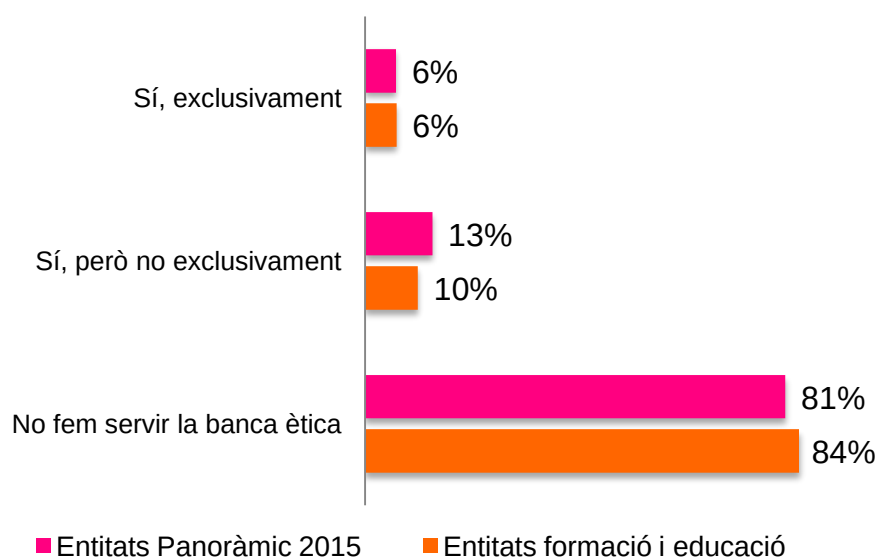
Un 6% de les entitats especifica que fa ús de la banca ètica de manera exclusiva, mentre que un 10% la utilitza, però no exclusivament. La gran majoria de les organitzacions però, manifesta que no fa servir aquesta mena d'entitats bancàries.

Gràfic 25 Entitats de formació i educació. Ús de la banca ètica

Entre les entitats que utilitzen la banca ètica de manera no exclusiva, el 75% hi gestiona entre un 1% i un 25% dels seus recursos, mentre que el 25% restant hi gestiona entre el 26% i el 50% dels mateixos. Per tant, es pot afirmar que una àmplia majoria de les entitats formatives i educatives gestiona un percentatge relativament baix dels seus recursos a través de la banca ètica.

Gràfic 26 Ús de la banca ètica. Comparativa

Taula 8 Entitats de formació i educació. Percentatge de recursos gestionats mitjançant la banca ètica

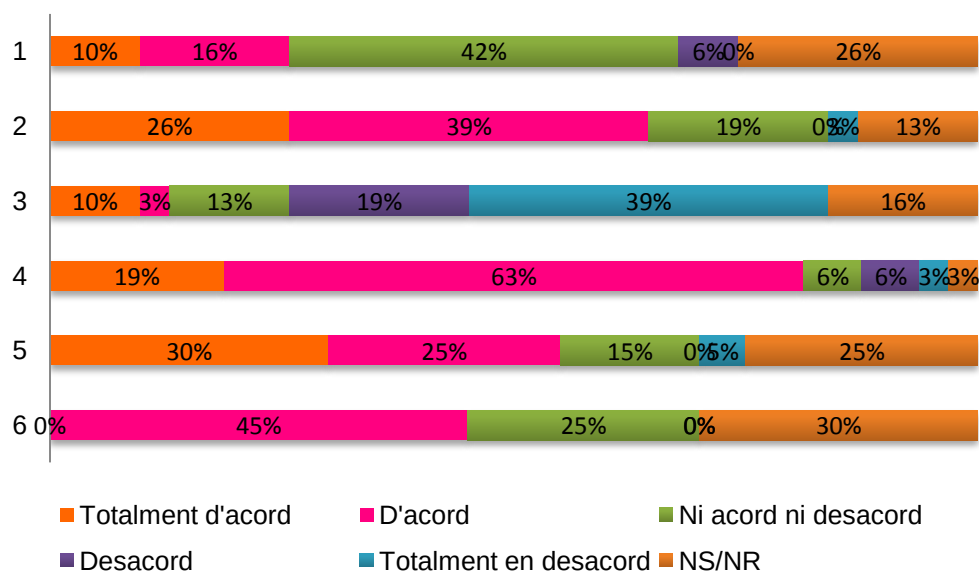
	Nombre d'entitats	%	% vàlid
1%-25%	3	4%	75%
26%-50%	1	15%	25%
51%-75%	0	0%	0%
Total	4	6%	100%
Perduts	63	94%	-
Total	67	100%	-

7. Reptes de futur

La valoració de les mateixes entitats sobre la realitat del teixit associatiu, així com de les seves perspectives, prioritats i reptes de futur, constitueix un element d'anàlisi important a l'hora de comprendre quines són les principals mancances i oportunitats de les associacions del nostre país, i quina és la perspectiva que tenen aquestes entitats envers algunes qüestions importants per la seva continuïtat.

El següent gràfic mostra el grau d'acord o desacord de les organitzacions envers algunes afirmacions que se'ls hi plantejaren. Possiblement, les que compten amb una major proporció d'entitats que s'hi ha manifestat "d'acord" o "totalment d'acord" són "la nostra entitat està satisfeta amb els espais/equipaments/instal·lacions que utilitza o dels quals disposa" (el 81% de les entitats s'ha manifestat "d'acord" o "molt d'acord" davant d'aquesta afirmació) i "la nostra entitat valora molt positivament la seva participació en els espais de trobada i participació municipal". Per altra banda, l'afirmació que compta amb un major grau de desacord és "la nostra entitat ha realitzat accions d'incidència política en el marc del procés d'eleccions municipals de maig de l'any passat".

Gràfic 27 Entitats de formació i educació, segons grau d'acord amb les següents afirmacions

1. La llei de transparència que va entrar en vigor el passat mes de setembre de 2014 està contribuint a millorar la rendició de comptes i la transparència a la nostra associació.
2. La nostra entitat valora positivament la seva participació en espais de trobada i participació municipal.
3. La nostra entitat ha realitzat accions d'incidència política en el marc del procés d'eleccions municipals de maig de 2015
4. La nostra entitat està satisfeta amb els espais / equipaments / instal·lacions que utilitza o dels quals disposa.
5. El calendari de la convocatòria de subvencions de l'Ajuntament de Barcelona 2015 s'hauria d'aplicar a altres AAPP (només entitats Bcn).
6. El pla de suport desenvolupat per l'Ajuntament de Barcelona ajudarà a encarar els reptes de futur amb més fermesa (només entitats Bcn).

La principal prioritat actual de les entitats de formació i educació és l'ampliació de la base social. Un 54% de les organitzacions s'han posicionat entre els valors 1 (molt prioritari) i 2. La mitjana d'aquesta primera categoria és de 3 en una escala de 9, on 1 és molt prioritari i 9 poc prioritari. Altres àmbits d'actuació que també es consideren importants són l'assoliment dels objectius missionals (mitjana de 3,1) i la millora de la comunicació de les entitats (3,3). Per contra, aquelles qüestions menys prioritàries són el relleu (5,7) i la disposició de locals i espais (5,6).

Infografia 1 Grau de prioritats del conjunt d'entitats de formació i educació

- 1** Ampliar base social
- 2** Assolir objectius missionals
- 3** Millorar comunicació i difusió
- 4** Diversificar fonts de finançament
- 5** Millorar la gestió
- 6** Millorar relació AAPP
- 7** Disposar de locals i espais
- 8** Relleus
- 9** Altres

Taula 9 Entitats de formació i educació. Grau de prioritats

1 (molt prioritari) 9 (poc prioritari)	Ampliar base social	Millora comunicació i difusió	Disposar de locals i espais	Diversificar fonts finançament	Millorar la gestió	Relleus	Assolir objectius missionals	Millorar Relació AAPP	Altres
1	29%	21%	11%	4%	11%	0%	33%	4%	0%
2	25,0%	24%	4%	11,5%	0%	7%	22%	14%	7%
3	11%	17%	7%	19%	11%	18%	11%	4%	7%
4	21%	7%	11%	23%	21%	4%	7%	7%	0%
5	4%	7%	7%	15%	29%	14%	4%	21%	7%
6	0%	21%	7%	8%	11%	11%	7%	18%	0%
7	4%	0%	18,5%	8%	11%	21%	7%	14%	7%
8	4%	0%	30%	0%	7%	21%	4%	14%	14%
10	4%	3%	4%	11,5%	0%	4%	4%	4%	57%
Mitjana	3,0	3,3	5,6	4,5	4,6	5,7	3,1	5,3	7,4

Quan es fa referència als reptes de futur, les organitzacions de formació i educació també mostren unes prioritats força clares. L'ampliació de la base social és allò que s'assenyala com a repte de futur prioritari, amb un 81% de les organitzacions que s'han posicionat entre els valors 1 i 2, i una mitjana d'1,7, en una escala de l'1 a l'11, on 1 és molt prioritari i 11 és poc prioritari.

Per contra, els reptes marcats com a menys prioritaris són la modificació del reglament d'espectacles públics (8,1) i la creació d'una agència de mecenatge (6,9).

Infografia 2 Reptes de futur del conjunt d'entitats de formació i educació

1	Ampliació base social
2	Treball en xarxa amb agents socials
3	Reconeixement social i d'AAPP
4	Consolidar finançament
5	Desenvolupament fiscalitat pròpia
6	Creació agència comunicació associativa
7	Millorar treball d'incidència política
8	Extensió codi ètic
9	Creació agència mecenatge
10	Modificació reglament espectacles públics
11	Altres

Taula 10 Entitats de formació i educació. Reptes de futur segons prioritat

	Ampliació base social	Creació agència comunicació associativa	Creació agència mecenatge	Desenvolupament fiscalitat pròpia	Extensió codi ètic
1 (molt prioritari)	57%	6%	6%	12%	0%
2	24%	12%	6%	12%	6%
3	9,5%	0%	6%	12%	6%
4	9,5%	12%	6%	6%	6%
5	0%	35%	6%	0%	12%
6	0%	0%	6%	23,5%	18%
7	0%	12%	17%	12%	23,5%
8	0%	6%	6%	12%	29%
9	0%	12%	33%	12%	0%
10	0%	6%	11%	2%	0%
11 (poc prioritari)	0%	0%	0%	0%	0%
Mitjana	1,7	5,4	6,9	5,3	6,1

	Consolidar finançament	Millora treball incidència política	Modificació reglament espectacles públics	Reconeixement social i d'AAPP	Treball en xarxa amb agents socials	Altres
1 (molt prioritari)	5%	6%	0%	5%	15%	0%
2	16%	6%	6%	10,5%	10%	0%
3	16%	17%	6%	16%	15%	0%
4	10,5%	6%	0%	21%	20%	0%
5	10,5%	22%	6%	10,5%	5%	0%
6	10,5%	6%	6%	10,5%	20%	0%
7	5%	11%	6%	5%	0%	0%
8	21%	0%	12%	5%	0%	0%
9	0%	17%	12%	10,5%	0%	0%
10	5%	6%	41%	0%	15%	0%
11 (poc prioritari)	0%	6%	6%	5%	0,0%	100%
Mitjana	5	5,7	8,1	5	4,5	9,5

8. Annexos

Fitxa tècnica

Tipus d'estudi

Quantitatiu

Àmbit

Catalunya

Univers

Organitzacions sense afany de lucre i d'iniciativa privada. També entitats i col·lectius sense forma jurídica

Dimensió de la mostra

2.028 de les quals 1.856 són respostes vàlides

Nivell d'error

Per un nivell de confiança del 95,5% i en situació de màxima indeterminació

($p=q=0,5$) l'error és del $\pm 2,3\%$

Calendari de treball de camp

De setembre a desembre de 2015

Recollida d'informació

Aplicació professional per a la recollida de respostes a través de qüestionari online amb preguntes tancades, obertes i semiobertes. També qüestionari en plantilla de documents i qüestionari breu

Tractament de les dades

Depuració de dades, càlcul i recodificació de variables

Anàlisi

Estadística descriptiva -amb remostreig per bootstrap-, estadística no paramètrica i tècniques de mostreig

Dades de referència

L'any de referència és 2014 donat que és el darrer any tancat en el moment d'iniciar el treball de camp a excepció de la pregunta d'opinió en relació amb la incidència política.

Entitats impulsores del Panoràmic

Coordinació

El Consell d'Associacions de Barcelona (CAB) és la plataforma d'associacions de la ciutat. La seva missió és treballar per al desenvolupament de l'associacionisme i dels seus valors a Barcelona, tot construint un espai de participació, vertebració –territorial i sectorial- i d'interlocució d'organitzacions interessades en l'associacionisme. El CAB ha estat l'impulsor dels dos congressos d'associacionisme celebrats a la ciutat.

Impulsat conjuntament amb:

L'Observatori del Tercer Sector (OTS) és un centre de recerca especialitzat en el tercer sector, independent i sense ànim de lucre, que té per objectiu aprofundir i incrementar el coneixement d'aquest sector i treballar per a la millora del funcionament de les organitzacions no lucratives. L'OTS ha realitzat estudis de referència que han contribuït a la millora del tercer sector i a donar visibilitat social.

La Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia és una entitat sense afany de lucre que treballa en els àmbits de la joventut, l'educació, la participació democràtica, la ciutadania i les polítiques públiques en general. Genera coneixement des de la investigació social aplicada, aportant propostes estratègiques i assessoraments a les administracions públiques i a les entitats.

La Fundació Pere Tarrés, amb més de 50 anys d'existència, és una organització no lucrativa d'acció social i educativa, dedicada a la promoció de l'educació en el temps lliure, el voluntariat, la millora de la intervenció social i l'enfortiment del teixit associatiu. Amb el temps la seva acció s'ha ampliat a altres àmbits de l'acció social com ara la formació, la recerca i la gestió.

L'Obra Social "la Caixa" té per missió contribuir al progrés de les persones i la societat amb especial incidència en els col·lectius més vulnerables, ja sigui a través de programes propis, aliances estratègiques o col·laboracions, mitjançant actuacions eficients, innovadores, avaluable i susceptibles de ser transferides a altres entitats.

Fonts consultades

Corts, S.; Montaña, O.; Torra, R. (2012). *"2n Congrés d'Associacions de Barcelona. Memòria 2010-2011"*. Barcelona: Consell d'Associacions de Barcelona.

Fernández, M.; Vidal, P. (2015). *"Panoràmic de les Associacions de Barcelona 2014. Fotografia d'un compromís amb la ciutat"*. Dossier Barcelona Associacions. 2a època – núm1. Barcelona: Torre Jussana

Llei 25/2015 del 30 de juliol, del voluntariat i del foment de l'associacionisme. DOGC 6930 del 7/8/2015. Recuperat de: <http://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/6930/1438814.pdf>

Murray, R.; Larry, J. (2005). *"Estadística"*. 3a edició. Mèxic DF: Mc Grau-Hill / Schaum

Obrador del Tercer Sector Ambiental de Catalunya (2015). *"Baròmetre del Tercer Sector Ambiental de Catalunya"*. Recuperat de:

http://www.entitatsambientals.cat/media/repository/2306151014_informebaroimetr e2015tsacat.pdf

Torregrossa, M.D. (2013). *"Régimen fiscal de las entidades no lucrativas"*. Recuperat de: http://www.ens.cat/sites/default/files/regimen_fiscal_de_las_entidades_no_lucrativa s.pdf

Trullén, J. (dir). *"Enquesta 2011 Condicions de Vida i Hàbits de la Població Catalana. Resultats Sintètics Barcelona: ciutat, àrea metropolitana, regió metropolitana i província"*. Barcelona: IERMB, Àrea Metropolitana de Barcelona i Diputació de Barcelona

Vidal, P.; Fernández, M. (2013). *"Anuari 2013 del Tercer Sector Social de Catalunya. Document de síntesi"*. Barcelona: Taula d'entitats del Tercer Sector Social i Observatori del Tercer Sector

Agraïments

Gràcies a totes les entitats participants per fer possible aquesta recerca i col·laborar així en l'enfortiment del món no lucratiu. Gràcies també a les federacions implicades en el Panoràmic per donar empenta a la recollida de respostes i per les aportacions en el disseny del qüestionari.

El projecte no hauria estat possible sense el treball dedicat de tot l'equip així com del suport de les institucions i administracions públiques.

Gràcies a tots i totes!